

הדברת עשבים בשטחי בור

שטחים ללא צמחייה תרבותית, צדי דרכים, קווי אש, מסילות ברזל, תעלות ניקוז, סביב עמודי חשמל וטלפון, סביב מבנים, ליד קווי צינורות וליד ברזים

למניעת הצצה של עשבים חד-שנתיים. התכשיר — סימאזין. הכמות — ק"ג אחד לדונם. נפח התרסיס לדונם — לפחות 30 ליטר. מועד הטיפול — לפני נביטת העשבים. דרוש ערבול מתמיד. בשטחים בלתי מושקים — טיפול סתווי בחדשים אוקטובר–נובמבר, לפני הגשם הראשון. בשטחים מושקים — טיפול סתווי כנ"ל, וכן טיפול אביבי. לאחר טיפול אביבי יש להמטיר.

להדברה לאחר הצצה ולמניעת הצצה נוספת. התכשיר — אטראזין. הכמות — ק"ג אחד לדונם. נפח התרסיס לדונם — 30–100 ליטר, בהתאם לגובה העשבים, כדי הרטבה מלאה של נופם. מועד הטיפול — לאחר הצצת עשבים ועד הגיעם לגובה 15 ס"מ. דרוש ערבול מתמיד. הטיפול — בחדשים דצמבר–ינואר.

להדברת עשבים שגבהם 15–40 ס"מ. התכשיר — אטראזול. הכמות — 1.5 ק"ג לדונם. נפח התרסיס לדונם — 80–100 ליטר, כדי הרטבה מלאה של נוף העשבים. מועד הטיפול — אמצע ינואר עד סוף פברואר. דרוש ערבול מתמיד. קוטל גם דגניים רב-שנתיים (יבלית).

להדברת יבלית. התכשיר — דאלאפון. הכמות — 300 גרם לדונם. נפח התרסיס לדונם — 80–100 ליטר, כדי הרטבה מלאה של נוף היבלית. מועד הטיפול — אביב–סתיו, כשהיבלית במצב צמיחה פעיל ובגובה עד 15 ס"מ. דרושים 4 טיפולים, ברווחי-זמן של 5 ימים. יש להוסיף חומר משטח. כאשר היבלית גבוהה יותר — יש לקצור אותה תחילה ולחכות להתחדשותה.

להדברת יבלית. התכשיר — דאלאפון. הכמות — 300 גרם לדונם. נפח התרסיס לדונם — 80–100 ליטר, לדונם — 80–100 ליטר. מועד הטיפול — סוף נובמבר עד תחילת פברואר. דרוש ערבול מתמיד. יש לרסס בפומיות מניפה 8004 או 8006 (או בדגמים מקבילים). להצלחת הטיפול דרושים לפחות 100 מ"מ גשם לאחר הטיפול. אם כמות הגשמים לאחר הטיפול אינה מספקת — יש להשלים את הכמות בהשקיה. החומר נקלט דרך מערכת השרשים וימנע התחדשות היבלית בעונת האביב והקיץ. בשטחים מושקים יהיה לעתים צורך בהשלמת הטיפול בכתמים. בשטחים מושקים לא ימנע החומר הצצת חד-שנתיים קיציים.

להדברת דורת ארם-צובא וחילפה (וכן יבלית וחד-שנתיים חרפיים). התכשיר — הייבר X. הכמות — 2 ק"ג לדונם. נפח התרסיס לדונם — 80–100 ליטר. מועד הטיפול — מסוף נובמבר עד תחילת פברואר.

להדברת דורת ארם-צובא וחילפה (ידכיר גם יבלית). התכשיר — דאלאפון. הכמות — 2.5–3 ק"ג לדונם. נפח התרסיס לדונם — 80–100 ליטר, כדי הרטבה מלאה של נוף העשבים. מועד הטיפול — אביב–סתיו, כשהעשבים במצב צמיחה פעיל (דורת ארם-צובא — עד לפני הפריחה). יש להוסיף חומר משטח. אם דורת ארם-צובא פורחת — יש לקצור אותה תחילה ולחכות להתחדשותה.

חורשות וצדי דרכים עם שדרות איקליפטוסים, אורנים, ברושים וחרובים

למניעת הצצה של עשבים חד-שנתיים. התכשיר — סימאזין. הכמות — 500 גרם לדונם באדמה קלה ובאדמות לאס בנגב, 750 גרם לדונם באדמה בינונית וכבדה. נפח התרסיס לדונם — לפחות 30 ליטר. מועד הטיפול — לפני נביטת העשבים. דרוש ערבול מתמיד. בשטחים בלתי מושקים — טיפול סתווי בחדשים אוקטובר–נובמבר, לפני הגשם הראשון. בשטחים מושקים — טיפול סתווי כנ"ל, וכן טיפול אביבי. לאחר טיפול — להמטיר.

להדברה לאחר הצצה ולמניעת הצצה נוספת. התכשיר — סימאזין + קטלון. הכמות לדונם — 500–750 גרם כנ"ל + 150 סמ"ק עד 300 סמ"ק, לפי גובה העשבים. נפח התרסיס לדונם — 30–100 ליטר, כדרוש להרטבה מלאה של נוף העשבים. מועד הטיפול — לאחר הצצת העשבים ועד הגיעם לגובה 15 ס"מ. דרוש ערבול מתמיד.

להדברת יבלית, דורת ארם-צובא וחילפה (ידכיר גם חד-שנתיים). התכשיר — קטלון (גרמוקסון). הכמות — 500 סמ"ק לדונם. נפח התרסיס לדונם — 30–100 ליטר, כדרוש להרטבה מלאה של נוף העשבים. מועד הטיפול — לפי הצורך. יש לחזור על הטיפול עם התחדשות העשבייה. לקטלון יש להוסיף משטח אגרל 90 בשיעור של 0.1% מכמות התרסיס. יש להימנע מריסוס עלוות הצמחייה התרבותית. התזה מקרית על גזעי העצים אינה מזיקה.

אפשרות אחרת — בשמנים: „פזכים“ 2, יבליתם, טנוקס א'. הכמות — 50–80 ליטר לדונם, כדרוש לכיסוי נוף העשבים. התכשיר ניתן ללא דילול. מועד הטיפול — לפי הצורך. בטיפול בשמן יש להימנע מהתזת החומר על העצים, כולל הגזעים. רצוי שהפומיות תהיינה מצוידות במגינים.

ליד גדרות חיות ובין שיחי נוי

להדברת חד-שנתיים לאחר הצעתם. התכשיר — קטלון (גראמוקסון). הכמות — 500 סמ"ק לדונם. נפח התרסיס לדונם — 30—100 ליטר, כדרוש להרטבה מלאה של נוף העשבים. מטפלים כשהעשבים אינם גבוהים מ-15 ס"מ. הפומיות חייבות להיות מצוידות במגינים, כדי למנוע פגיעת התרסיס בצמחי התרבות. יש להוסיף משטח אגרל 90 בשיעור של 0.1% מכמות התרסיס.

שטחים מרוחקים מצמחייה תרבותית

להדברת עשבים רחבי עליהם רב-שנתיים, כגון ינבוט, הגא, חבלבל, טיון ופמל. התכשיר — אלבר-40. הכמות — 750 סמ"ק לדונם. נפח התרסיס לדונם — 100—150 ליטר. מועד הטיפול — אפריל—יוני, כשהצמחייה במצב צמיחה פעיל. יש לחזור על הטיפול עם התחדשות העשבייה. בטיפול בחומר זה יש צורך באמצעי זהירות מיוחדים (ראה להלן).

אמצעי זהירות כלליים

1. הימנע מלרסס בעת משב רוח.
2. יש לאחסן את קוטלי העשבים במחסן מיוחד וסגור, והרחק ממזונות אדם ובעלי-חיים ומחמרי-הדברה אחרים. יש לשמור על שלמות האריזות.
3. לפני השימוש יש לקרוא היטב את תווית האריזה ולנהוג בהתאם להוראות השימוש ואמצעי הזהירות המפורטים בה.
4. בעת הטיפול בתכשירים מעקרי קרקע יש להימנע מלרסס באיזור מערכת השרשים של צמחייה תרבותית (חוץ מתכשירים, שלגביהם יש היתר מפורש).
5. אין לרסס במרסס-מפוח.

אמצעי זהירות מיוחדים

1. אין לאחסן קוטלי-עשבים הורמוניים, כגון אלבר 40, אלבר מ' ו-2-4-5-טי בקרבת חמרים אחרים במחסן.
2. אין להשתמש בקוטלי-עשבים הורמוניים, כגון אלבר 40, אלבר מ' ו-2-4-5-טי בקרבת חמרים אחרים במחסן.
3. ריחוף התמיסה עלול לגרום נזקים קשים לגידולי תרבות. רגישים במיוחד לקוטלי-עשבים הורמוניים: כותנה, גפנים, טבק, בננות וגידולי גן-ירק.

ניקוי מרססים

1. לאחר שימוש בקוטלי-עשבים הורמוניים. במקרה שיש להשתמש, לריסוס גידולים רגישים, במרסס שקודם לכן ריססו בו תכשירים הורמוניים — יש לנקותו בקפדנות, לפי הכללים הבאים: (א) שטיפה יסודית במים; (ב) מילוי המרסס במים בתוספת אמוניאק ביתי בשיעור של ליטר אחד לכל 100 ליטר מים; (ג) הפעלת המרסס לדקות אחדות, כדי למלא את הצינורות והמשאבה; (ד) השלמת כמות המים, סגירת המיכל והשהית התמיסה במרסס ל-24 שעות, ואחרי-כן שטיפה נוספת במים. אין לשפוך את מי-השטיפה על צמחי תרבות, לתעלות ניקוז, לתעלות מים או למערכת ביוב המשמשת להשקיה.
2. לאחר שימוש בקוטלי-עשבים אחרים. יש לשטוף יפה את המיכל והצינורות במים, אחר-כך למלא את המרסס במים המכילים קצת חומר-ניקוי דאטארגאנטי (כגון „אמה"), להעביר דרך כל האבזרים ולשטוף שוב היטב במים נקיים. אין לרוקן את המיכל ליד גידולים תרבותיים או למערכת ביוב המשמשת להשקיה.

הוועדה להמלצות

נחום ליפשיץ	חיים שוהם	אריה ניר	יעקב כהן
מכון וולקני לחקר החקלאות	שה"מ, משרד החקלאות	החברה להדברת עשבי-בר	האגף להגנת הצומח